

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת מטות-מסעי תשע"ב

וידבר ה' אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר (ל' - ב')

נראה לפרש, "וידבר משה", משה רבנו לימד בדבורו למנהיגים הבאים אחריו את דרך ההנהגה האמיתית שינהג בה הצדיק, "אל ראש המטות" "ראשי" רומז לרוממות והתנשאות ע"ד "נשא את ראש", "המטות" רומז לשפלות ע"ד "כי ימוך אחיך ומטה ידו עמך". וזה הפירוש "ראשי המטות" גם כשזוכים להגביה את השפלות, להתנשא ולהתרומם בעבודת הבורא ית"ש, ולהגיע לדרגות נעלות ביותר, "ולבני ישראל לאמר" גם אז צריך לוותר מהמדרגות הנעלות ולהישאר עם בני ישראל הקשורים לדברי העוה"ז, להעלותם ולהגביהם לעבודת ה', ואז יהיה לבני ישראל לאמר, אמירה רכה, ושפע ברכה והצלחה.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

וידבר ה' אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר איש כי ידור נדר לה' (ל' - ב' - ג')

צריך להבין איך מותר לו לאדם לנדור נדר ולהוסיף על עצמו איסורים יותר ממה שכתוב בתורה, ואין בזה חשש של "בל תוסיף". ועוד, מה היא הסמיכות בין הדיבור לראשי המטות ופרשת נדרים, ו"ל, כשאדם נודר אין בכך משום "בל תוסיף" כי אין איסור זה דומה לשאר איסורי התורה, שכן נדר ניתן לעקור אם ילך אצל חכם ויתיר לו את נדרו, ואילו כל איסור שבתורה אי אפשר להתירו. ועל פי זה מתורצת גם השאלה השניה בדבר סמיכות האמירה לראשי המטות לענין נדרים, כי ראש המטות הם אלה הנותנים את האפשרות לנדור נדרים בכל שהם יכולים להתיר אותם, ואלמלא הם לא היה יכול האדם לנדור מחשש "בל תוסיף".

(אבני נזר - סוכוצ'וב)

איש כי ידור נדר לה' (ל' - ג')

הדא הוא דכתיב כי לא ידע האדם את עתו (מדרש פליאה), אמרו חז"ל (נדרים דף י' ע"ב) אל יאמר אדם לה' נדר, אלא נדר לה', שמא ימות לפני שיגמור את המשפט ונמצא מוציא שם שמים לבטלה, ולכן נאמר כאן איש כי ידור נדר לה' ולא לה' נדר, מפני שהאדם לא ידע את עתו.

(החיד"א זיע"א)

לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (ל' - ג')

מסופר על הגה"ק רבי דוב מעריש מטשעבינן זיע"א שיצא מביתו בדרכו לבית המדרש, ולפתע הבחין המשמש שאחד הכפתורים בבגדו של רבו פרום ונוטה ליפול, מיהר האיש והביא חוט ומחט ועד מהרה תפר וחיזק את הכפתור, אלא שבמהלך התיקון דקר המשמש את הרב בשוגג. נחרד המשמש מאד ופניו חוורו, הבחין הגאון במשמשו המבוהל והרגיעו שאין בכל מאומה. ענה המשמש: אני חושש שעל מעשה זה יכניסו אותי לגיהנום, ענה הגאון מטשעבינן: אל תחשוש, גם אם יכניסו אותך לגיהנום, אני אוציא אותך משם. בערוב ימיו, אמר הגאון למשמשו: אתה זוכר שלפני עשרות שנים הבטחתי לך שאם יכניסו אותך לגיהנום, אני אוציא אותך משם? כן, ענה המשמש, ובכן אמר הגאון את מה שהבטחתי לך, אקיים, אולם בבקשה ממך, אל נא תקשה עלי את המלאכה.

החלצו מאיתכם אנשים לצבא וגו' לתת נקמת ה' במדין (ל"א - ג')

ל", "החלצו מאיתכם" חלצו מאתכם את המחשבה והאשליה כי "אנשים לצבא" – שיש לכם אנשים לצבא ושהם לבדם בכוחם ועוצם ידם ינצחו את האויב, אלא צריך לדעת ולהאמין כי השם ילחם לכם, ולכן "ויהיו על מדין לתת את נקמת ה' במדין", ואז יעזור לכם השי"ת שתנצחו אותם.

(נועם מגדים)

ויגשו אליו ויאמרו גדרות צאן נבנה וגו' (ל"ב - ט"ז)

מספרים על הרה"ק ה"שפת אמת" מגור זיע"א בהיותו צעיר לימים, למד תורה בחברותא כל הלילה, ואיחר מעט בקומו ממשכבו, הוכיח אותו על כך זקנו ה"חידושי הר"ם זיע"א, וה"שפת אמת" שמע את המוסר ולא השיב דבר להצטדק. כששאל אותו חבירו, למה לא הצטדק ואמר שמחמת לימודו כל הלילה איחר קצת להשכים, ענה ה"שפת אמת", שרצה לשמוע את המוסר המתוק של זקנו וע"כ לא השיב כלום. וביאר בזה את מה שמצינו בבני גד ובני ראובן ששמעו את כל התוכחה ממשה רבינו, ולא הפסיקו אותו מיד לאמר שבדעתם לילך למלחמה עם אחיהם, ומזה נראה שלא רצו להפסיק דברי המוסר של משה רבינו, ובחפץ לב שמעו את כל דברי המוסר.

נחנו נעבור חלוצים וגו' (ל"ב - ל"ב)

בכמה מקומות בתורה יש את המילה "נחנו" חסר א' במקום "אנחנו" המרמז על חסרון שלימות הדבר, כאן הכוונה שלא כולם עברו כי אם גבורי החיל, וכדברי משה (ל"ב - כ"א) "ועבר לכם כל חלוצי", בפרשת בשלח (ט"ז - ח) אמר משה "ונחנו מה" להדגיש שהכוונה היא רק עליו ועל אהרן, אבל יתכן שישנם אחרים שכן חשובים לפניו ית', בפרשת מקץ (מ"ב - י"א) בדברי השבטים אל יוסף "כולנו בני איש אחד נחנו" כי יוסף ובנימין לא היה אתם, ובאיכה (ג' מ"ב) "נחנו פשענו ומרינו" כי היו ביניהם שלא חטאו, החרש והמסגר, ירמיהו וברוך בן נאיה, ועוד.

(הרמ"א זיע"א)

ויחנו בקברות התאווה (ל"ג - ט"ז)

יש לפרש, שעם ישראל בראותם את המשפט הגדול שעשה ה' בעם המתאווים, נתנו אל לבם לשבר את התאווה ולקברה מכל וכל. וזהו "קברות התאווה" המקום שבו קברו ישראל את התאווה האסורה.

(באר מים חיים זיע"א)

פניני השבת

להימנע מלכעוס בערב שבת

פעם נסע הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זיע"א יחד עם בנו הרה"ק רבי אשר זיע"א בדרך והגיעו לעיר בערב שבת לפנות בוקר, וראו את העשן המיתמר מארובות התנורים מבתי היהודים שנהגו לאפות לפנות בוקר את החלות לכבוד שבת קודש, ושאל את בנו: דו זעהסט מיין קינד את המלאכים היוצאים מתוך הארובות, והוסיף ואמר הבית אהרן: זיי וואלטין גיקענט צוקומען צו די גרעסטע מדרגות פון די הכנה וואס זיי ארבעטען אויף שבת, נאר דער "ירגזון" איס אלעס מבטל. (יכולים הם להגיע לידי מדרגות הכי נשגבות ע"י ההכנה שעושים לכבוד שבת, אלא שה"ירגזון" – הרוגז והכעס, מבטל הכל.